

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/181951,Zdzislaw-Zyciensi-popularyzator-historii-Niezlomnych.html>
24.04.2024, 16:19

Zdzisław Życieński - popularyzator historii Niezłomnych

W tym roku swoje setne urodziny obchodził Zdzisław Życieński - powstaniec warszawski, członek AK i NSZ, architekt i propagator wiedzy o Żołnierzach Wyklętych

Wizyta dr hab. Karola Polejowskiego u Zdzisława Życieńskiego – żołnierza NSZ i AK, powstańca warszawskiego z okazji jego setnych urodzin – Warszawa, 31 marca 2023. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Wizyta dr hab. Karola Polejowskiego u Zdzisława Życieńskiego – żołnierza NSZ i AK, powstańca warszawskiego z okazji jego setnych urodzin – Warszawa, 31 marca 2023. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Wizyta dr hab. Karola Polejowskiego u Zdzisława Życieńskiego – żołnierza NSZ i AK, powstańca warszawskiego z okazji jego setnych urodzin – Warszawa, 31 marca 2023. Fot. Piotr Życieński (IPN)

31 marca 2023 r. dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, odwiedził Zdzisława Życieńskiego. Niespełna miesiąc temu p. Życieński obchodził swoje setne urodziny. Mimo podeszłego wieku nie ustaje w działaniach na rzecz zachowania pamięci o żołnierzach podziemia antykomunistycznego.

W 2015 r. wystosował apel do artystów, w którym zachęcał, by w swojej twórczości nie pomijali tematu II konspiracji niepodległościowej. Na apel ten odpowiedzieli m.in. uczniowie Zespołu Szkół Plastycznych im. Antoniego Kenara w Zakopanem. Ich prace, inspirowane tragicznymi losami Kazimierza i Jerzego Żebrowskich, można było oglądać podczas wystawy „Historia ojca i syna” w przestrzeni warszawskiego CE „Przystanek Historia” w 2018 r.

Artykuł Zdzisława Życieńskiego na temat konspiracyjnej działalności Żebrowskich i ich tragicznej śmierci znajdziesz [TUTAJ](#)

W 2016 r. Zdzisław Życieński został odznaczony Sygnetem Niepodległości podczas Festiwalu Filmowego Niepokorni, Niezłomni, Wyklęci. Odbierając wyróżnienie mówił:

Chcę powiedzieć dlaczego Żołnierze Niezłomni walczyli – po pierwsze, o czym się mało mówi, złożyli przysięgę żołnierską. Po drugie czuli obowiązek w stosunku do poprzednich pokoleń. Ta ciągłość historii jest bardzo istotna. Wreszcie po trzecie – kochali swoją Ojczyznę, a ta miłość niestety czasem żąda ofiar. Jak powiedział himalaista Simone Moro “Wielkie rzeczy wymagają zapłaty, a ta zapłata bywa nieraz bardzo wielka”.

Kapral podchorąży Zdzisław Życieński ps. „Wojciech Skrzetuski”, „Krzysztof” urodził się 23 lutego 1923 r. Jego rodzicami byli Mieczysław i Janina z Zawadzkich.

W 1941 roku zdał maturę na tajnych kompletach w Warszawie. Następnie w okupowanym Lwowie przeszedł szkolenie kontrwywiadowcze. Ukończył też tajną podchorążówkę NSZ, prawdopodobnie w Garwolinie. W strukturach konspiracyjnych został zaprzysiężony w 1942 roku. W 1943 roku skierowany do Lwowa. Był żołnierzem AK i NSZ, pracował w wywiadzie i kontrwywiadzie.

Brał udział w powstaniu warszawskim: najpierw oddziale NSZ kpt. „Romana”, a następnie w

Zgrupowaniu AK „Bartkiewicz”. Walczył w Śródmieściu Północnym – m.in. na Placu Dąbrowskiego, ul. Królewskiej, w walkach o gmach Arbeitsamtu przy ul. Kredytowej. Brał udział w walkach o gmach PAST-y i Komendę Policji przy Krakowskim Przedmieściu.

Po upadku powstania został wywieziony do obozu jenieckiego XI B Fallingbostel w Niemczech. W stalagu dostał numer 140165.

Po wyzwoleniu podjął studia na Wydziale Architektury na Uniwersytecie w Rzymie. Jako żołnierz 1 Dywizji Pancerniej gen. Maczka przebywał w Amerykańskiej Strefie Okupacyjnej w Bawarii oraz w Dolnej Saksonii (Meppen). W 1945 r. podjął działania kontrwywiadowcze na terenie Czech i Bawarii, dotyczące zagrożonych uciekinierów z Polski.

W 1946 r. powrócił do kraju, gdzie kontynuował studia architektoniczne na Politechnice Warszawskiej. W czasach komunistycznego zniewolenia nie ujawnił swojego udziału w konspiracji i Powstaniu Warszawskim. Nie należał też do ZBoWiD. Prawdę wyznał dopiero po latach.

Po wojnie jako architekt odbudowywał Warszawę, projektował osiedla robotnicze na Śląsku i w świętokrzyskim.

Zdzisław Życieński podczas otwarcia wystawy „Historia ojca i syna”

- Warszawa, 12 marca 2018. Fot. P. Życieński (IPN)

Zapis jego wspomnień z okresu powstania można znaleźć na stronie Muzeum Powstania Warszawskiego, w zakładce [Archiwum Historii Mówionej](#).

